

Posudek bakalářské práce

Matoušková, Lenka, *Mohammad Réza Pahlaví: Spojené státy americké a šáhův exil (1979-1980)*

Bakalářská práce

FF UK, Ústav světových dějin

Praha 2014, 64 s. rkp.

Přepřepovaná bakalářská práce Lenky Matouškové (minulá verze pod názvem *Mohammad Rezá Pahlaví: perský šáh v exilu 1979-1980* se nepodařila autorce obhájit) pojednává v první řadě o šáhově pobytu v exilu a reakci Spojených států na dramatický vývoj Íránu, který přinesl významnou změnu ve světové politice. Je nepochybné, že Matoušková předložila výrazně propracovanější a kvalitnější text než minulý rok, což je dle mého soudu dáno zejména tím, že pro svou analýzu rozšířila značně heuristickou základnu, jež byla před rokem sotva dostatečná. I když ani v této verzi není (a nemůže být) výčet prostudovaných materiálů kompletní, opírá se nyní Matoušková nejen o několik základních vědeckých textů a memoárovou literaturu, ale rozšířila sekundární literaturu o další monografie a vědecké články (velmi důležité je, že se neomezuje jen na jeden výkladový směr, ale bere v úvahu kladné i kritické interpretace k politice šáha, nového fundamentalistického režimu i politice Spojených států), dále o analýzu další memoárové literatury a novin (západního i východního bloku). Lze též konstatovat, že její metodologické postupy vykazují vyspělejší přístup, což se například velmi výrazně projevuje při rozboru pamětí a novinových článků, jež dokáže daleko lépe využít pro své cíle. Ačkoli má Matouškové práce i nyní své silné a slabší stránky, střídá pasáže, kde se pokouší o skutečnou analýzu s těmi, kde se vrací ke starým chybám a jen popisuje, mohu konstatovat, že autorka v práci prokazuje, že je schopná si poradit se studovaným materiálem a s velmi složitým tématem, které je samo o sobě velmi kontroverzní a přináší velké množství interpretačních přístupů (jež na rozdíl od posledního textu nepomíjí), a formulovat velmi vyvážené závěry.

To, že nyní Matoušková předkládá mnohem kvalitnější text, je patrné již v její první vstupní kapitole, kde stručně analyzuje vývoj předrevolučního Íránu a daří se jí velmi uspokojivě pojednat o klíčových bodech vývoje země i jejich vztahů s velmocemi, zejména

s Ruskem (se Sovětským svazem), s Velkou Británií a se Spojenými státy. Vlastní jádro práce tvoří dvě kapitoly rozebírající postavení Íránu i samotného šáha v období Pahlavího exilu. Tyto kapitoly prošly od minulého textu asi největším zlepšením, jednak díky změněné koncepci, kdy se autorka nesoustřeďuje tolik na život šáha v exilových zemích, ale především na postoje Spojených států (nejen vrcholných politiků, ale i širší veřejnosti), ale i díky tomu, že výrazně ubylo popisných pasáží ve prospěch analýzy událostí a jejich dopadů pro Írán, Spojené státy, Sovětský svaz a celkově pro světové dění. Čtenář tak získá obraz o tom, jak tyto přelomové události změnilly situaci na Blízkém a Středním východě a jaké to mělo dopady na klíčové mocnosti. Autorce se daleko lépe daří propojit tento rozbor s osobním „příběhem“ nemocného šáha, který putuje z místa na místo a nikde není chtěný.

Závěrem konstatuji, že navzdory tomu, že k některým pasážím mám stále jisté výhrady, předložila Matoušková k obhajobě slušnou bakalářskou práci k tématu, jemuž se česká historiografie v zásadě vůbec nevěnovala. Velmi oceňuji skutečnost, jakým způsobem se vypořádala s výtkami, jež jí byly směřovány v posudcích minulý rok, a ochotu vyrovnávat se v průběhu roku s mými nejrůznějšími kritickými poznámkami, které vždy vyústily v předložení kvalitnějšího textu. Také formální a stylistická stránka Matouškové práce je na velmi dobré úrovni.

Bakalářská práce Lenky Matouškové splňuje nároky na tento typ práce a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **velmi dobře**.

V Liberci, 17. srpna 2014

PhDr. Stanislav Tumis, M.A., Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK v Praze